

KÄLLMATERIAL

JAN NILSSON

HEMSKHETER

I HOGDAL, LOMMELAND

OCH TJERNÖ

NÅGRA UTVALDA BROTT BEGÅNGNA MELLAN ÅREN
1850 OCH 1900 I VETTE HÄRAD BOHUSLÄN

21.

FOSTERFÖRDRIVNING

INTRÄFFAT: 1886

GÄRNINGSMAN: SJÖMANNEN KARL JAKOBSSON PÅ
TOFTERNA, ÖDDÖ

Utdrag ur domboken från Vette Häradsrätt.
Innehåller alla ingående handlingar i aktuellt mål.

Själva protokollsanteckningarna i domboken har vit bakgrund.

Till protokollet bilagda handlingar har grå bakgrund.

Originalhandlingarna kan till vissa delar vara svåra att tyda. Dels kan det bero på bläckfläckar, bortrivet papper eller att inbindningen av domboken gjorts så att ena kanten av en handling blivit "osynlig". Renskrift av texterna har gjorts så långt det är möjligt. Där texten ej kunnat tolkats, har ett frågetecken angetts.

Varje protokoll eller handling inleds med ett id-nr, ex. (v278495.b12480.s2469). Detta nr är ett id som används av företaget Arkiv Digital, när de katalogiserar och lägger ut materialet på internet. Du kan själv, med hjälp av detta id, söka fram aktuellt material på internet, men du måste då prenumerera på tjänsten. En sådan prenumeration kan lösas direkt på Arkiv Digitals hemsida.

Jan Nilsson

v281431.b3280

1886 den 29 Maj

No 46

Vid upprop af detta mål tillstädekomma pne personligen.

Sdn medgifver, att han å Apothekeket här i Strömstad sökt, att enl Amanda Elisabeth Antonsdotters begäran, få köpa medel lämpliga för fosterfördrifning, ehuru detta icke lyckades. Sdn hade jemväl för afsigt att hos läkare här i staden söka erhålla sådana medel men afstod derifrån, enär sdn's besök här i staden inträffade å sådan tid på dagen, att läkaren icke emottog besök.

Åklagaren inlemnar 2 protokoll med denna lydelse:

"Protokoll hållet på Tofterna" etc Litt D

"Protokoll hållet å undertecknad" etc Litt E

Efter uppläsandet anhåller åkl om vittnesförhör med provisor N F Naneler i Strömstad, hvilken vid pårop företräder och, ojäfvig befunnen, får aflägga vittnesed, på hvilken han, om eds vigt och betydelse erinrad, höres och berättar:

Att en dag under Mars månad detta år, sdn inkom på Apothekeket här i staden och köpte medicin, hvarefter sdn begärde att få köpa något medel, som kunde fördrifva foster från ett fruntimmer, som befunne sig i välsignat tillstånd. Sdn sade sig gerna vilja betala här för, men vt upplyste honom om, att något sådant medel icke kunde utlemnas.

Widkändt.

Åklagaren anhåller om uppskof till nästa ting för att inkomma med obduktionsprotokoll och utlåtande från rättskemisten; och förbehåller sig åkl att sedermera få efter befogenhet utvidga sitt ansvarsyrkande mot sdn.

Utslag

Afsagt den 15 Juli 1886

Med bifall till åklagarens anhållan om uppskof utställer HdRn målet till vidare handläggning å 3e rättegångsdagen af nästa lagtima ting i häradet då i åklagarens närvaro sdn skall, vid hemtnings äfventyr, iakttaga inställelse vid Rätten.

v281431.b3310

No 46 Litt D

Protokoll hållet på Tofterna å Öddö den 13 April 1886

Med anledning deraf att till min kännedom kommit, att pigan Amanda Elisabeth Antonsdotter på Tofterna å Öddö hastigt aflidit och under misstänkta omständigheter, inställde sig undertecknad Kronolänsman härstädes denna dag, för att, rörande detta dösfall, hålla polisundersökning, hvarvid voro som vittnen närvarande Stämmingsmannen B J Norqvist och Poliskonstapeln Fr Almqvist i Strömstad.

Följande personer hörde och berätta:

Hustru Johanna Jacobsson: att ifrågavarande Amanda Antonsdotter haft tjenst hos henne och hennes man Emanuel Jacobsson i 2 och 1/2 års tid, hvarunder hon varit frisk och rask ända till den 19 sistlidne Februari, då hon besökt en bal å Nedre Öddö, derefter hade hon klagat för illamående, sagt att hon haft ondt i bröstet, snikat och sett besynnerlig ut.

För ungefär tre veckor sedan hade hon, efter uppgift, varit i Strömstad, då hon hade med sig hem medicin, som luktade starkt Hoffmans droppar, hade äfven sagt att hon tog in "dyfvelsträcksdroppar"; upplyste dock icke att hon besökt läkare. Måndagen den 5e dennes hade hon legat stundtals, klagat för ondt i bröstet; hon åt ingenting förr än om aftonen och då helt obetydligt, emellertid lade hon sig om aftonen och ingenting afhöordes förr än på natten mellan kl 2 och 3, då hon väckte de innevarande genom häftiga rop och syntes, att hon hade svåra plågor, men sade ej hvare sjukdomen bestod. På morgonen kl ungefär 6 reste sonen Carl Jacobsson till Strömstad för att rådfråga läkare. Doctor Runström hade då ordinerat pulver, hvilka orsakade kräkningar. Som sjukdomen emellertid fortfor, for ånyo Carl Jacobsson, i sällskap med Alfred Jacobsson i Öddö till Strömstad och medhade hem medicin, dels till intagning och dels till frottering. Af den till intagning ordinerade medicinen tog hon blott en gång. Som ingen förbättring syntes, reste ytterligare Carl Jacobsson då i sällskap med den sjukas fader Anton Carolusson i Apelviken, till Strömstad och medförde derifrån Dokt Ulander, som ordinerade för den sjuke, men af den erhållna medicinen intog hon ingenting utan afled omkring kl 1/2 11 på qvällen.

Den aflidne yttrade, att plågorna kändes i magen och bröstet, och att dessa voro svåra syntes deraf att den sjuka hela tisdagen icke kunde ligga still utan kastade sig än hit och än dit och ropade häftigt. Som den sjuka lär för doktor Ulander yttrat att reningen upphört under ett par månaders tid. Den sjukas händer och fötter voro hela dagen kalla. Vittnet hade ingen kännedom om, att den döde var i hafvande tillstånd, eller att hon möjligen intagit något som kunde vara fördrifvande af foster.

Landtbrukaren Emanuel Jacobsson Tofterna, vitsordade helt och hållet hustruns berättelse och har ingenting annat att tillägga, än att Amanda yttrat, straxt efter det doktor Ulander rest: "Jag glömde säga att jag hade förstoppning på det våta".

Sjöman Carl Jacobsson (son till Emanuel Jacobsson): På natten till tisdagen den 6 dennes vid 2 á 3 tiden, skulle vittnet gå ut i förstugan med en liten brorson som hade vaknat och behöfde göra sina behof, träffade då Amanda der, som i samma ögonblick hade besökt denna plats. Hon hade då sagt för vittnet, att hon på natten mellan Söndagen och Måndagen varit i kommande och druckit mjölk, hvare en bundt tändstickor nedfallit. Vittnet sade "Hvarför har du ej talt om det förr?", hvarpå hon svarade att hon trodde det ej skulle vara så farligt. Vittnet hade tidigt på morgonen begifvit sig till Doktor Runström, samt för honom uppgifvit förhållandet. Denne ordinerade dels pulfver, dels varm mjölk till intagning, hvilket förorsakade kräkningar.

Då sjukdomen tilltog, ämnade sig vittnet till att ånyo söka läkare och hade afsigt att hemta sådan. Den sjuka hade då tillsagt, att hon icke ville att läkare skulle komma, och bedt vittnet icke nämna att hon fått tändstickor i mjölken, tilläggande att det väl ej var så farligt, ty det var blott 2 á 3 st samt att doktorn väl kunde ordinera för håll ändå. Då vittnet emellertid rest till Strömstad och erfarit att doctor Ulander farit till Koster och således ej kunde medfölja, besöktes ånyo doktor Runström, för hvilken vittnet icke omnämnde att han på morgonen sökt ordination för förgiftningen, utan begärde nu sådan för håll och plågor i bröstet och erhöll också medicin därför.

Emedan sjukdomen fortfor, hemtade vittnet jemte Amandas fader senare på eftermiddagen doktor Ulander. Hvad den sjuka talat vid honom känner ej vittnet, och afled emellertid Amanda ungefär kl 1/2 11 på aftonen uti svåra plågor.

Vittnet upplyser vidare: Att han för en fjorton dagar sedan frågat Amanda om orsaken, att hon var så ledsen och såg besynnerlig ut. Hon hade då sagt, att hon befarar det hon befann sig i hafvande tillstånd och vid samma tillfälle bedt vittnet höra efter på Apo-

theket om det fanns något att fördrifva foster med. Och detta uppdrag hade vittnet fullgjort i det han frågat Provisorn på Apothekeket efter sådant medel, men han hade icke velat lemna något.

Vittnet förnekar på det bestämdaste, att han haft någon beblandelse med Amanda, eller tillrätt henne att intaga fosterfördrifvande medel. Vittnet hade frågat Amanda med hvilken hon haft beblandelse, men hon hade icke velat säga det, utan yttrat: "Det skall jag säga en annan gång".

Som det upplystes att liket blifvit fört till den aflidnes föräldrar Anton Carolusson och Johanna Lisa Magnusdotter på Apelviken, Öddö, fortsattes polisförhöret på detta ställe i närvaro af ofvanskrifne vittnen, hvarvid endast modern eller Johanna Lisa Magnusdotter var närvarande och berättade:

Att den 6 dennes på förmiddagen ankom underrättelse från Tofterna att Amanda insjuknat; föräldrarna begåfvo sig då genast dit och funno henne mycket sjuk; hon syntes hafva svåra plågor. Vittnet hade frågat henne om reningen upphört, eftersom hon var så blå om händerna; hon hade då förklaradt att så var förhållandet sedan "två månader och lite på den tredje", samt sagt att reningen återkommit på natten till tisdagen, men slutade genast. Hade ej nämnt något om att hon var i hafvandeskap eller fått gift, utan endast klagade för ondt i bröstet och ryggen. Doktor Ulander hade emellertid utkommit på eftermiddagen. Han ordinerade koppning och droppar.

Amanda afled emellertid kl ungefär 1/2 11 på aftonen. Vittnet hade bland den dödas saker i hennes kista, sistlidne gårdag påträffat ett bref af följande lydelse och saknade underskrift:

"Dyrt älskade moder

Jag får skriva några rader till eder och tala om mitt bedröfliga tillstånd. Jag har kommit illa ut öfver en dålig meniska skul som intet är min orsak det ringaste. Jag kunde aldrig få vara i fred för honom det var det sama antingen han kom ifrån Salte vatten eller ej och jag får min död för hans skul Jag fick många förmaningsord när jag gick hemifrån men när man trefar ut för en sådan menska är det inte roligt det vill jag inte önska någon varken ven eller oven och jag bringar mina kerwa föräldrar i ett bedröfligt tillstånd som har haft så många tröta stunder för min skull och skall få en sådan sorg för mig."

De på Tofterna förvarade medikamenter jemte en i den dödas kista funnen medikament flaska, äfvensom här afskrifna brev tillvaratogs af undertecknad.

Vid besigtning av liket befanns starka (blå?)nader å bröstet å halsen.

Den aflidnes fader var vid tillfället ej hemma.

Som ofvan:

O W Lundbom

v281431.b3330

No 46 Litt E

Protokoll hållet å undertecknads kontor i Strömstad den 2 Maj 1886

Som upplyst blifvit att Sjöman Martin Andersson från Strömstad skulle möjligen kunna lemna upplysningar i saken angående pigan Amanda Elisabeth Antonsdotters från Tofterna å Öddå dödsorsak anställdes med honom i närvaro af Poliskonstapel F Almqvist och stämmingsmannen J B Norqvist, förhör denna dag, därvid han

Martin Andersson berättar att han någon af sista dagarna i Mars eller första i April detta år här i staden träffat Karl Jakobsson från Tofterna, med hvilken han är mycket bekant och frågade Karl Jakobsson då om vittnet [Martin Andersson] ville gå in på Apothekeket för att köpa en slags gift (namnet minnes vittnet ej riktigt, men tror att det var arsenik) under förmålan att detta skulle gifvas åt en häst.

Vittnet ville ej fullgöra detta uppdrag utan tyckte att Jakobsson sjelf kunde göra detta, hvarpå han genmälde, "det vill jag ej då Apothekekaren vet att jag ingen häst har". Jakobsson förklarade derjemte att det skulle vara till någon annan hästägare utan att uppgifva namnet på samma. Vittnet sade derefter att Apothekekaren är nu ute och går hvarför Provisorn är å Apothekeket, men oaktat detta ville Jakobsson ej sjelf gå in på Apothekeket i omskrifna ändamål emedan som han sade "det var stor skam". Vittnet hade slutligen förklarat att han ingalunda skulle gå in på Jakobssons begäran, ty han kunde då blifva fast, utan rådde Jakobsson att få recept af Doktorn. Vittnet kan ej säga om Karl Jakobsson gjorde försök att anskaffa gift, ty de skildes straxt derpå åt och tillägger att Jakobsson varit mycket enträgen i att förmå vittnet att fullgöra uppdraget.

Som ofvan

O W Lundbom

Kronolänsman

v281431.b4900

1886 den 29 September

No 50

Vid upprop af det under No 46 i domboken vid sista ting omförmälda målet angående KrLm O W Lundbom å tjenstens vägnar anställda åtal mot Sjömannen Carl Jakobsson från Tofterna å Öddö för försök till anskaffande af fosterförfördrifningsmedel tillstädeskommer jemte Åklagaren sdn personligen; ingifvande Åklagaren följande handlingar:

1 följande "Obduktionsprotokoll etc se **Litt A**

2 Detta "Protokoll öfver rättskemisk etc se **Litt B**

3 Nedanstående handling:

"Sedan af undertecknad etc se **Litt C**

Sdn medgifver att Amanda Elisabeth Antonsdotter bad honom att åt henne anskaffa fosterförfördrifningsmedel äfvensom att sdn var medveten om att hon var i hafvandeskap men för öfrigt säger sig sig sdn icke hafva något att tillägga till hvad han förut i målet anfört.

Åklagaren yttrar att som en person, vid namn Axel Theodor Andersson, hvilken vid Amanda Elisabeth Antonsdotters död vistades i samma hus som beboddes af henne äfvensom af sdn och hvilken, enligt hvad för Åklagaren uppgifvits, skall kunna lemna upplysningar i saken, icke uppehåller sig i orten och derfor icke kunnat delgifvas vittnesstämning till tinget, vill Åkl anhänga om uppskof till nästa ting för att få Axel Theodor Andersson såsom vittne i målet hörd.

Utslag

afsagdt den 20 November 1886

Målet uppskjutes till 3e rättegångsdagen af nästa lagtima ting i häradet då sdn, vid förut stadgade påföljd, skall tillstädekomma jemte Åklagaren, hvilken senare det åligger att då vara försedd med bevis att han till vittne i målet instämt ofvanbemälda Axel Theodor Andersson äfvensom i öfrigt beredd till målets utförande.

v281431.b4930

No 50 Litt A

Obduktionsprotokoll

År 1886 den 18 April förrättades af undertecknad på anmodan af domare-embetet i Norrvikens domsaga, rättmedicinsk besigtning och liköppning å döda kroppen efter pigan Amanda Elisabeth Antonsdotter från Tofterna å Öddö i Tjernö församling.

Förrättningen verkställdes i Korsnäs på Tjernön i kyrkans klockhus i närvaro af Apothekaren F Borg från Strömstad, Doktor Ulander från Strömstad, BJ Nordqvist /enligt fullmakt/ i kommissarien Lundboms ställe samt poliskonstapel F Almqvist.

Liket identitet intygades af de tvenne sistnämnde.

Species facti:

Polisprotokollet upplyser, att Antonsdotter varit frisk till den 19 sistl Februari, då hon "klagade öfver illamående, ondt i bröstet och sett besynnerlig ut". I slutet af Mars hade hon sagt sig befara, att hon befann sig i hafvande tillstånd och att hon därför var nedslagen. Hon hade för den skull bedt vittnet Carl Jakobsson från Apotheke skaffa något att fördrifva foster med, hvilket dock ej erhållits. Natten mellan den 4 och 5 April hade hon enligt egen uppgift förtärt mjölk, hvare en bundt tändstickor nedfallit, hvilket förhållande hon önskade ej måtte komma till den sedermera rådfrågade läkarens kännedom. Reningen hade de två sista månaderna och litet på den trdje uteblifvit.

Den 5 dennes hade hon stundtals legat till sängs, klagat öfver ondt i bröstet och inte förtärt något förr än på aftonen och då endast obetydligt.

På natten mellan kl 2 á 3 väckte hon de innevarande genom häftiga rop och syntes hafva svåra plågor.

Den på morgonen den 6e rådfrågade läkaren hade då ordinerat kräkmedel och spenvarm mjölk, härefter hon fick uppkastningar, men huruvida hon haft spontana sådana, framgår ej af rapporten. Plågorna kändes i magen och bröstet och voro så svåra, att den juka kastade sig hit och dit och ropade häftigt. Läkare rådfrågades ytterligare 2 gånger under dagens lopp, men af den dervid ordinerade medicinen gjorde hon endast en intagning. Hon afled under svåra plågor omkring kl 1/2 11 samma afton.

Ett i den aflidnes ksita anträffadt bref, dateradt den 23 Mars andas idel sorg och bekymmer jemte mycken ömhet för föräldrarna och talat om döden i sammanhang med en viss olycklig belägenhet, hvare en elak mansperson bragt henne.

Öfverblifven medicin jemte en i den dödes gömma anträffad medikamentsflaska tillvaratogs.

Lufttemperaturen har under senaste tiden vexlat mellan -2 om nätterna och +10 om dagarna.

Yttre besiktning

1. Liket ligger naket, upplagdt på ett par sammanställda bänkar.
2. Öfver hals, bröst, buk och rygg utbreder sig en sammanhängande grön missfärgning.
3. Likstelhet kvarstår i nedre extremiteternas och underkäkens ledgångar.

4. Hullet och muskulaturen väl utvecklade
5. Hufvudet beväxt med tätt långt ljusbrunt hår; Ögonen slutna, bindhinnorna bleka; ögongloberna infallna, hornhinnorna grumliga, pupillerna lika stora; Munnen slutet, tungspetsen liggande bakom tandraden. Läpparna af naturlig färg. Näs och öronöppningarna fria.
6. Stolgången fri, yttre könsorganen utan anmärkning.
7. Intet tecken till yttre våld.

Inre besigtning

8. Hufvudsvälens insida blodfattig utom å högra sidan baktill, hvarest blodhalten är rikligare. Kalotten och hårda hjernhinnan af måttlig blodhalt. Blodledarna tomma. Mjuka hjernhinnorna temligen blodfattiga. Hjern massan af vanlig fasthet. Sidokamrarna i det närmaste tomma. Blodådernäten ljusröda, blodfattiga. Stora och lilla hjernan samt centrala ganglierna, förlängda mærgen och varolsbryggan af något minskad blodhalt.
9. Hufvudskålens samtliga ben hela och oskadade.
10. Vid bröstorgens öppnande befinnas lungorna helt och hållet utfylla densamma och sammandraga sig endast helt obetydligt. De äro fullkomligt fria från bröstväggen. Lungsäckarna innehålla hvardera omkring 2000 gram mörkröd tunnflytande vätska. Lungorna af slapp konsistens, knistra för knifven öfverallt. Snittytan mörkröd i synnerhet i bakre partierna. Vid tryck framkommer en tunnflytande rödaktig något skummande vätska i riklig mängd.
11. Hjertsäcken innehåller ungefär en tesked ljusröd vätska. Hjertat af vanlig storlek, slapt. Hjertats samliga kaviteter fullkomligt tomma, Hjertmuskulaturen ljusst gulbrun. Klaffarna mörkare, blodindränkta.
12. Munhålan innehåller en ringa mängd grumlig blodfärgad massa. Struphufvudets brosk hela och oskadade. Matstrupen innehåller en gråröd slemmig med hvita klumpar blandad vätska.
13. Bukhålan innehåller en ringa mängd mörkröd tunnflytande vätska. Bukhinnan blek, ingenstädes några blodutådringar. Tarmarna starkt utspända af gas. Magsäcken, betydligt utspänd, af vanlig färg utvändigt. Den underbands jemte en del af matstrupen och tolfingertarmen för att författningsenligt inpackad insändas till Kungl medicinalstyrelsen för närmare undersökning.
14. Mjelten af vanlig färg och fasthet.
15. Lefvern af vanlig storlek och något slapp konsistens, är till färgen såväl å yta som snitt ljusst grågul; Ytterst blodfattig. Gallblåsan tom.
16. Njurarna af slapp konsistens. Snittytan utan anmärkning.
17. Lifmodern betydligt förstorad, af en mansknytnäfves storlek, af slapp konsistens. Den befanns innehålla ett omkring 9 centimeter långt foster.
18. Tunntarmen och tjocktarmens slemhinna blek, innehållet i tarmarna utgöres af en grötlik gråaktig massa. Ingenstädes, hvarken från matstrupens eller tarmarnas innehåll märkes någon specifik lukt.
19. Urinblåsan tom.
20. Magsäcken med dess innehåll, tolfstumstarmen, en del af ändtarmen, ena njuren samt en bit af lefvern inlades i ett rent glaskärl, hvilket omsorgsfullt öfverbands, försågs med påskrift om innehållet samt förseglades med undertecknads och apotekare Borgs sigill, af hvilka jemväl här nedan sättes aftryckt.
21. De i polisrapporten omnämnda öfverblifna medicinia funnos ej tillgängliga vid obduktionstillfället.
22. För öfrigt ingenting att anmärka

Sålunda befunnet, sanningsenligt dikterat, uppläst och justeradt, intygas

Korsnäs den 18 April 1886.

R Malmgren (sigill R. M.)

Att alla kaviteter blifvit öppnade och protokoll under tiden af obducenten dikteradt, intyga

M Ulander F G Borg

Apotekare (sigill F. W. B.)

Utlåtande

1. Under obduktionen hafva inga omständigheter förekommit, som med visshet utvisa dödsorsaken.
2. Sjukdomsförloppet föranleda att tänka på förgiftningsfall.
3. Färgförändringen i hjerta och lefver kan endast stärka den i polisrapporten antydda misstanken om förgiftning med fosfor, hvars verkliga när- eller frånvaro, eller om något annat gift möjligen blifvit användt, först blifver ådagalagt genom den rättskemiska undersökning som af vederbörande kommit att verkställas å de tillvaratagna likdelarna, hvilket försäkras icke allenast under aflagd embetsed utan och under denna min edliga förpliktelse: Så sant mig Gud hjelpe till lif och själ.

Tanum den 21 April 1886

R Malmgren

v281431.b4950

No 50 Litt B

Protokoll öfver rättskemisk undersökning af likdelar, tagna vid den 18 April 1886 förrätade obduktion å döda kroppen efter pigan Amalia Elisabeth Antonsdotter från Tofterna å Öddö i Tjernö socken af Göteborgs län. Remissen ankom den 25 April och undersökningen börjades den 29 samma månad samt slutades den 6 Maj.

Undersökningsföremålen voro förvarade på föreskrifvet sätt och förvaringskärnen försedd med vederbörlig påskrift samt förseglade med tvenne obrutna sigill, innehållande initialerna R M och F W B.

De upplysningar som obduktionsprotokollet meddelade, gäfvo närmast anledning och företyda pröfning på fosfor.

Omkring en tredjedel af likdelarna försattes med ferrosulfat och svafvelsyra samt destillerades i en Mitscherlich's apparat. Efter inträdd kokning underhölls destillationen öfver en timma utan att någon fosforescens visade sig. Destillatet blandades med rykande salpetersyra och afdunstades till en ringa volum samt pröfvades på fosforsyra med molybdenvätska. Resultatet var negativt.

För pröfning på fosforsyrighet utdrogs hälften af de återstående likdelarna med vatten, vätskan slogs i en kolf, zink och svafvelsyra tillsattes och den uppkommande gasen ledades först genom natronlut och derefter genom en lösning af silfverniträt. En i silfverlösnigen uppkommen ringa, brun grumling löstes genom tillsats af salpetersyra, silvfret utfälldes med klorvätesyra och det genom afdunstning förminskade filtratet pröfvades med molybdenvätska, som ej gaf någon fällning.

Enär såväl de meddelade upplysningarna rörande sjukdomens förlopp och symptom voro mycket ofullständiga, som ock flera af de patologiska förändringar, som plägar

förefinnas vid fosforförgiftning, tycktes saknas, företogs äfven pröfning på arsenik och andra metallgifter.

De återstående likdelarna dekomponerades med kaliumkloret och klorvätesyra, filtratet från det olösta mättades med vätesvafla och den derigenom uppkomna bruna fällningen upphettades med salpetersyra och koncentrerad svafvelsyra så att de deri befintliga organiska ämnena förkolades. Kolet utkoktes med utspädd svafvelsyra och litet vinsyra och den så erhållna vätskan mättades med vätesvafla. Derigenom uppkom endast ett ringa spår fällning bestående af svafvelkoppar.

Filtratet från den första fällningen med vätesvafla öfvermättades med ammoniak och fälldes med svafvelammonium. Den derigenom uppkomna fällningen innehöll inga andra ämnen än de normalt förekommande; Kalk, talkjod, jern och fosforsyra.

Uti likdelarna efter Amanda Elisabeth Antonsdotter har således hvarken fosfor eller metallgifter kunnat upptäckas.

Sålunda undersökt och befunnet, varder på aflagd tjensteed intygadt.

Stockholm den 7 Maj 1886.

Axel Winnerstedt

v281431.b4960

No 50 Litt C

Sedan af undertecknad den 18 sistlidne April rättsmedicinsk obduktion verkstälts å liket efter ogifta Amalia Elisabeth Antonsdotter och vid samma tillfälle åtskilliga likdelar tillvaratagits och afsändts till medicinalstyrelsen för rättskemisk undersökning, har undertecknad den 20 dennes erhållit protokoll öfver de rättskemisten å de insända likdelarna gjorda pröfningar; och får jag dels på grund af rättskemistens med ed styrkta attest dels på grund af obduktionen afgifva det

Utlåtande

Att, då vid obduktionen ingenting kommit i dagen, som påvisat dödsorsaken, och då genom den rättskemiska undersökningen hvarken fosfor eller metallgifter blifvit upptäckta, det ej kunnat bestämmas, hvad som varit orsaken till Amanda Elisabeth Antonsdotters död, hvilket försäkras icke allenast under aflagd embetsed utan äfven under denna min edliga förpligtelse: så sant mig Gud hjelpe till lif och själ.

Askersund den 22/5 86

Robert Malmgren

v281432.b1220

1887 den 4 Februari

No 41

Jemlikt HdRns beslut under No 50 i domboken vid sista ting företages nu till förnyad handläggning derifrån till denna dag uppskjutna målet angående Kronolänsmannen O W Lundboms å tienstens vägnar anställda åtal mot Sjömannen Carl Jakobsson från Tofterna å Öddö för försök till anskaffande af fosterfördrifningsmedel åt pigan Amalia Elisabeth Antonsdotter boende å samma ställe, tillstädeskommer härvid, jemte nuvarande Krlmn i häradet F W Bendroth såsom Åklagare, sdn personligen, hvarförutan Amanda Elisabeth Antonsdotters föräldrar Anton Carolusson och Johanna Lisa Magnusdotter på Apelviken å Öddö jemväl äro vid Rätten tillstädes.

Sdn bestrider fortfarande att han å Amanda Elisabeth Antonsdotter, till hvilken han påstår sig icke hafva stått i något försonligt förhållande, anskaffat några fosterfördrifningsmedel samt yttrar, att hon för honom uppgaf anledningen till hennes sjukdom vara den, att hon en natt druckit mjölk, hvari tändstickor kommit att nedfalla, hvilket hon likväl icke vid drickningen af mjölken märkt.

Åklagaren anser sdns berörda uppgift vara mycket osannolik, helst något meddelande i nämnda syftning icke gjordes af Amanda Elisabeth Antonsdotter till vare sig hennes föräldrar eller någon af dem som före hennes död voro tillstädes från Tofterna och anhåller Åklagaren härefter om vittnesförhör med vid sista ting omnämnde Axel Theodor Andersson, hvilkens rätta namn är Axel Theodor Antonsson; och som denna hvilken upplyses bo på Tofterna å Öddö, är i tingssalen närvarande och befinnes ojäfvad, får han aflägga vittnesed, om hvars vigt han erinras och berättar:

att vittnet understundom sett sdn vilja omfamna Amanda Elisabeth Antonsdotter äfvensom söka att med henne vara i enrum, hvadan vittnet tror att ett förtroligt förhållande egde rum emellan dem, för så vidt vittnet vet sjuknade Amalia Elisabeth Antonsdotter så mycket, att hon måste ligga, först på söndagen innan hon dog. Påföljande måndags förmiddag gick hon uppe men måtte samma dag åter intaga sängen. Hennes död, som inträffade på aftonen dagen derefter föregicks af starka kräkningar. Ehuru vittnet länge på Tofterna varit tillsammans med Amanda Elisabeth Antonsdotter och med henne var väl bekant, omtalade hon likväl icke för vittnet anledningen till hennes sjukdom. Vittnet har för den skull icke någon upplysning att i saken meddela. Widkänt.

Johanna Lisa Magnusdotter yttrar att då hon samma dag hennes förenämnda dotter dog, anlände till Tofterna yttrade den sistnämnda att hon för sdn innan han begaf sig hit till staden för att söka läkare, omtalat att hennes rening återkommit. Då sdn återkom till Tofterna och med anledning häraf tillfrågades, om han meddelat läkaren underrättelse om berörda af Amanda Elisabeths Antonsdotter uppgifna förhållande, svarade han endast "att han icke förstod sig på sådant".

Sdn medgifver att, ehuru han af Amanda Elisabeth Antonsdotters föräldrar före hennes död tillfrågades, huruvida han visste orsaken till hennes sjukdom, han likväl icke omtalade hvad hon för honom uppgifvit eller att hon druckit mjölk, hvari fosfortändstickor legat; och var anledningen till förtigandet häraf den, att Amanda Elisabeth Antonsdotter bedt honom icke omtala sagde förhållande. Sedan Åklagaren upplyst att sdn någon tid före Amanda Elisabeth Antonsdotters död skall hafva varit i Frerikshald och att det är antagligt att han derstädes anskaffat fosterfördrifningsmedel, yttrar sdn det han kort tid före bemälda aflidnas frånfälle begaf sig till Fredrishald för att köpa en kautschukslang, hvaraf sdn var i behof. Sdn färdades åkande efter en häst, som af honom legts utaf en person vid namn Bol-Edvard, boende på Udden här i staden, till Hälle skjutsstation vid

Idefjorden, men som skjutsen icke kunde af sdn användas längre än till sistsagda ställe, köpte sdn, som ansåg det vara förenadt med alltför stor svårighet att få kautschukslangen hemforslad, icke någon sådan slang i Fredrikshald, ehuru sdn uti en jernbod vid hamnen gjorde förfrågan huruvida slangar af nämnda slag derstädes funnos till salu. Namnet på sdns skjutskarl hvilken medföljde sdn till Fredrikshald kan sdn nu icke påminna sig och upplyser Nämndemannen Hans Andersson i Massleberg med anledning häraf, att Bol Edwards dräng lärer heta Albert Olausson.

Anton Carolusson yttrar, att, enligt hvad sdns ofvannämnde skjutskarl, hvilkens namn Anton Carolusson icke heller känner, omtalat, sdn för honom yttrat att ändamålet med sdns resa till Fredrikshald var den, att besöka läkare derstädes.

Åklagaren anser sig böra upplysa att sdn skall hafva yttrat stor ledsnad öfver att denna rättegång blifvit anhängiggjord äfvensom att sdn under sista tiden blifvit mycket begifven på starka drycker; och anhåller Åklagaren härefter om uppskof för att få till vittne i målet instämnd sdns ofvannämnda skjutskarl samt för att kunna förebringa den bevisning, hvartill Åkl möjligen kan få tillgång.

Sdn bestrider uppskof, hvarefter något vidare icke förekommer.

Utslag

afsagdt den 23 Mars 1887

HdRnd bifaller Åklagarens anhållan om uppskof; och utställes målet för den skull att åter förekomma 2 rättegångsdagen af instundande Sommar Ting med häradet, då sdn vid äfventyr af hemtning bör vid Rätten åter iakttaga inställelse jemte Åklagaren hvilken sistnämnde det åligger då förete bevis att han till vittne i målet instämt den person hvilken, enligt hvad sdn uppgifvit, såsom skjutskarl åtföljt sdn vid dennes resa till Fredrikshald, hvarjemte Åklagaren då bör vara beredd att förebringa all den bevisning, hvaraf han vill sig begagna äfvensom att i saken afgifva slutpåstående.

v281432.b3230

1887 den 26 Maj

No 47

Då jemlikt HdRns beslut under No 41 i sista tingets dombok nu till förnyad handläggning företages derifrån till denna dag uppskjutna målet angående kronolänsmannen O W Lundboms å tjenstens vägnar anställda åtal mot Sjömannen Carl Jakobsson på Tofterna å Öddö, sdn, för försök till anskaffande af fosterfördrifningsmedel åt numera aflidna pigan Amanda Elisabeth Antonsdotter från samma ställe, tillstädeskomma nuvarande KrLmn i häradet F W Bendroth såsom Åklagare och målsegaren Johanna Lisa Magnusdotter på Apelviken å Öddö, men sdn låter sig icke afhöras, anhållande Åklagaren med anledning häraf och sedan Johanna Lisa Magnusdotter upplyst, att sdn sistlidne gårdag vistades i sitt hem om uppskof i målet till i morgon; och varder med bifall till denna anhållan målet af HdRn utställdt att åter förekomma i morgon, med åläggande för Åklagaren att med tjentliga medel då låta inställa sdn inför HdRn.

Å tredje rättegångsdagen af tinget den 27 Maj företräder Åklagaren och anmäler att han med anledning af HdRns beslut sistl gårdag låtit hit hemta sdn; och då HdRn förden skull åter företager målet till behandling inställes af Åklagaren sdn inför Rätten och äro härvid nu såväl förenämnda målsegande som hennes man Anton Carolusson vid Rätten närvarande.

Åklagaren upplyser, att den i sista tingets protokoll omnämnda Bol-Edwards dräng, hvilkens namn uppgifvits vara Albert Olausson och hvars hörande såsom vittne Åklagaren påfordrat befinner sig på sjöresor och fördenskull icke kunnat med vittnesstämning anträffas, hvarefter målsegaren Anton Carolusson yttrar att bemälde dräng, som heter Albert Eriksson och icke Albert Olausson, för målsegaren omtalat att, enligt hvad sdn vid det förut i målet omförmälda besök i Fredrikshald dit Albert Eriksson såsom skjutskarl medföljt, för den sistnämnde yttrade, sdn i Frerikshald besökt en läkare samt att han ej kunde begifva sig derifrån förr än han erhållit apoteksvaror.

Sdn bestrider att han i Fredrikshald besökte någon läkare eller derifrån medförde några apoteksvaror samt tillägger att om han för Albert Eriksson yttrat sig på så sätt denne skal hafva för målsegaren berättat, så var anledningen dertill den, att han önskade fördröja affärden från Frerikshald. Afsigten med besöket uti Frerikshald var icke, såsom finnes uppgifvet uti sista tingets protokoll, att köpa kautschukslangar utan att köpa "fogningar" af malm hvaraf sdn var i behof för hopsättande af en vattenledning. Åklagaren yttrar att han anser sig böra anhålla om ytterligare uppskof för att kunna efterforska på hvad sätt fosterfördrifningsmedel kunna erhållas i Fredrikshald samt huruvida sdn derstädes lyckats förskaffa sig sådana medel eller dertill gjort försök; och yrkar åklagaren emellertid föreläggande för sdn att gälda kostnader för hans hemtning hit idag hvilken kostnad uppgår till 13 kr: 80 öre.

Genom afsagdt beslut förständigar HdRn att det åligger sdn att genast till Åklagaren utgifva sagda belopp, hvarefter något vidare icke förekommer.

Utslag

afsagdt den 22 Juli 1887

Med afseende på ändamålet för Åklagarens anhållan om uppskof i målet finner HdRn skäligt att samma anhållan bevilja; och varder målet fördenskull utställdt att åter förekomma 2 rättegångsdagen af nästa lagtima ting i häradet, då sdn vid äfventyr att han eljest varder med tjenliga medel till HdRn hemtad, bör inför Rätten iakttaga inställelse jemte Åklagaren, som då bör vara beredd att förebbringa all den bevisning, hvaraf han vill i målet sig begagna.

v281432.b4360

1887 den 28 September

No 34

uppskjutna och under No 47 i Domboken vid sista ting senast omförmälda målet angående numera Kronolänsmannen F W Bendroths åtal mot Sjömannen Carl Jakobsson på Tofterna under Öddö, för anskaffande af fosterfördrifningsmedel åt numera aflidna pigan Amanda Elisabeth Antonsdotter från samma ställe, tillstädekomma parterna personligen, och yttrar åklagaren, att han numera erhållit upplysning från Apothekeket i Frerikshald, att der icke kan erhållas sådana medel, som äro tjenliga till fosterfördrifning, på annat sätt än om den, som vill använda sådana medel, möjligen kan genom vilseledande uppgifter, af en läkare erhålla recept derå. Emellertid nödgas Åklagaren anhålla om ytterligare uppskof, emedan förut i målet åberopade vittnet, Albert Eriksson, fortfarande är stadd på sjöresor, men väntas hem i höst.

Sdn ingifver denna skrift:

“Till etc För att genmäla etc se Litt O

Något vidare förekommer icke till antecknande.

Utslag

afsagdt den 5 November 1887

HdRn bifaller Åklagarens anhållan om uppskof och utställer målet till vidare handläggning andra rättegångsdagen af nästa lagtima ting i häradet, då sdn vid redan stadgadt äfventyr skall åter härstädes möta jemte Åklagaren som då åligger styrka, att han till tinget inkallat ofvan bemälte Albert Eriksson, derest han af dennes hörande vill sig begagna.

v281432.b4290

No 34 Litt O

Till Wette Härads Wällofliga Tingsrätt!

för att genmäla Åklagarens påståenden mot mig ifrågavarande mål, får jag anföra följande:

hvad mitt förfarande beträffar med att åtlyda Amanda Elisabeth Antonsdotters begäran att å Apotheke här i staden köpa medel, lämpliga för fosterfördrifning, så handlade detta mitt företag sig af obetänksamhet och okunnighet om följderna deraf, men icke war min afsigt att jag wille dermed befrämja något brott, i hvilket hännseende mitt företag ej heller hann ärende, Provisor Nanelers vittnesberättelse i protokollet af den 29 Maj 1886 för öfrigt bestrider jag mig vara i någon mån delaktig i det mot mig åtalade brottet, hvadan jag således derifrån yrkar frikännande, hvarom wördsamt anhålles.

Tofterna den 27 September 1887

Carl Jacobsson

v281432.b5680

1888 den 2 Februari

No 19

Vid upprop af det under No 34 i sista tingets dombok senast omförmälda målet angående Kronolänsmannen F W Bendroths åtal mot Sjömannen Carl Jakobsson på Tofterna under Öddö för anskaffande af fosterfördrifningsmedel åt numera aflidna pigan Amanda Elisabeth Antonsdotter från samma ställe, tillstädeskommer i Åklagarens närvaro sdn personligen anhållande Åklagaren om vittnesförhör med Albin Eriksson i Strömstad, hvilken tillstädes och ojäfvig befunnen efter aflagd ed och varning för dess missbruk berättar:

att vittnet i början af år 1886 skjutsade sdn till Fredrikshald. Efter ankomsten dit och sedan vittnet af sdn bjudits på öl aflägsnade sig sdn, under förmälan att han, för en annan persons räkning ämnade rådfråga en läkare från vittnet. Då sdn efter en stunds förlopp åter träffade vittnet yttrade sdn att han besökt läkaren samt att han ännu icke vore färdig att afresa från staden, när han väntade på apotekssaker. Sdn begaf sig sedan bort för att hemta apotekssakerna och då han derefter återkom till vittnet, yttrade han, att han

vore klar till att afresa från Fredrikshald. Vittnet såg emellertid icke sdn innehafva några medikamenter och hörde sdn icke uppgifva namnet på den läkare, som af honom rådfrågats. Redan under färden från Strömstad till Frerikshald uppgaf sdn änadmålet med resan vara att i Frerikshald besöka läkare. Widkändt.

I fordrad ersättning för inställelsen vid tinget tillerkännes vittnet 1 kr: 50 öre att genom Åklagarens försorg af allmänna medel till honom utbetalas.

Sdn medgifver att han för ofvannämnda vitte uppgaf att han med resan till Frerikshald afsåg att derstädes rådfråga läkare. Denna uppgift lemnades emellertid af sdn på det vittnet icke skulle misstänka verkliga afsigten med resan som var att utan erläggande af tull införa hit åtskilliga saker, hvaraf sdn var i behof. Sdn besökte icke någon läkare i Frerikshald och köpte icke heller derstädes någon medicin.

Åklagaren yrkar ansvar å sdn för det han efter anskaffande af fosterfördrifningsmedel åt Amanda Elisabeth Antonsdotter sökt döda hennes foster och anhåller på grund af den i saken förebragta bevisning antingen bifall till åtalet eller att sdn må ådömas edgång; yrkande Åklagaren härjemte, med företeende af en från Kronofogden i orten till Åklagaren aflåten skrifvelse af innehåll att kostnaderna för rättsmedicinska och rättskemiska undersökning å liket efter Amanda Elisbaet Antonsdotter uppgått till 102 kr 24 öre, hvilka medel af Kongl Medicinalstyrelsen förskottsvis utbetalats åläggande för sdn att gälda sagde belopp äfvensom utgifva de i målet ådömda vittneslöner.

Då något vidare icke förekommer förständigär HdRn, att utslag i saken skall vid tingets slut afkunnas.

Utslag

afsagdt den 21 Mars 1888

Då mot sdns bestridande sdn icke blifvit lagligen öfvertygad att hafva med medel, som dertill, sökt döda eller fördrifva det foster, hvarmed framlidna Amanda Elisabeth Antonsdotter, enligt hvad som framgick vid den å hennes döda kropp företagna obduktion vid sin död varit hafvande, pröfvar HdRn lagligt att de mot sdn framställda såväl ansvars- som ersättningsyrkanden ogilla; skolande vid denna utgång af saken ej mindre den vittnet Albin Eriksson i Strömstad tillerkända ersättning för hans inställelse vid Rätten än äfven kostnaderna i anledning af förenämnda obduktion och af den i målet omnämnda rättskemiska undersökning, tillhoppa 102 kr 24 öre, derest Amanda Elisabeth Antonsdotter efterlemnade tillgångar icke förslå till samma kostnaders gäldande, af allmänna medel utgå.

(Besvärshänvisning)

v479.b72

Dödbok, Tjärnö

Död af själförgiftning medelst fosforstickor eller dyligt. Begravnen enligt bevis från Kronolänsman O W Lundbom i Strömstad.